

Onderzoek Pensioen in Nederland:

- Kennis
  - Verwachtingen
  - Vertrouwen

Uitgevoerd door
Montae Pensioen en GfK Panel Services
januari 2010- augustus 2010

31 augustus 2010

Inhoudsopgave

1.	Introductie en samenvattende conclusies	3
1.1.	Samengevat: de conclusies.....	3
1.2.	Introductie	4
1.3.	De enquête	5
1.4.	Gebruik van het onderzoek	5
2.	Kennisniveau	6
3.	Hoogte, kosten en leeftijd	9
4.	Communicatie.....	13
5.	Vertrouwen	15
6.	Over Montae Pensioen en GfK	19
7.	Montae Pensioen.....	20
8.	GfK Panelservices Benelux	21
9.	Persbericht: 31 augustus 2010.....	22

1. Introductie en samenvattende conclusies

Onderzoeksrapport “Pensioen in Nederland: kennis, verwachtingen en vertrouwen”
Uitgevoerd door Montae Pensioen en GfK Panel Services Benelux.

1.1. **Samengevat: de conclusies**

- De meeste werknemers hebben geen idee wat voor een pensioenregeling zij hebben
- Deelnemers bij een verzekeraar weten beter wat voor soort regeling zij hebben dan deelnemers bij een pensioenfonds
- Pensioenkennis van vrouwen is beter dan die van mannen
- Werknemers zijn slecht op de hoogte van de AOW
- Werknemers hebben geen idee of het pensioen gegarandeerd is
- Het te verwachten pensioeninkomen wordt te hoog ingeschat
- Jongeren hebben geen idee hoeveel ze aan hun pensioenregeling meebetalen
- Bijna niemand beseft hoeveel de werkgever aan de pensioenregeling betaalt
- Nog slechts 20% van de werknemers denkt voor het 65e levensjaar met pensioen te gaan
- Werknemers willen anders geïnformeerd worden over hun pensioenregeling, e-mail en een persoonlijk gesprek hebben de voorkeur.
- Vijfentwintig procent van de werknemers zal nooit aandacht schenken aan communicatie over pensioenen, wat men ook doet
- Het vertrouwen in pensioenfondsen is de afgelopen 8 maanden aanzienlijk gedaald
- Met name bij ouderen is het vertrouwen in pensioenfondsen gedaald
- Het vertrouwen in vakbonden is hoog
- Als werknemers zelf voor hun pensioen moeten zorgen, gaan ze hiervoor het liefst naar een bank

1.2. Introductie

Pensioen is een belangrijke arbeidsvoorwaarde. Meer dan 90% van de werknemers heeft een pensioenregeling. Voor de meeste deelnemers (76%) aan een pensioenregeling gaat het om een regeling bij een bedrijfstakpensioenfonds. In andere gevallen gaat het om een eigen ondernemingspensioenfonds (12%), een regeling die is ondergebracht bij een verzekeraar (12%), of een beroepspensioenfonds (0,5%).

Sinds de financiële crisis is het 'collectieve pensioen' meer in de schijnwerpers gekomen. Overheidscommissies hebben zich gebogen over het risicobeheer, het beleggingsbeleid en het bestuur van pensioenfondsen, evenals over de toekomstbestendigheid van het Nederlandse pensioenstelsel. Recente berichten dat sommige pensioenfondsen wellicht hun uitkeringen moeten gaan korten, hebben in de samenleving een schokgolf van emoties teweeggebracht. Steeds meer wordt gesteld dat de pensioenregelingen aan wijzigingen toe zijn en dat communicatie over pensioen beter en duidelijker moet.

Maar wat vinden deelnemers van pensioenregelingen hier zelf van? Wat weten zij over hun regeling, hebben zij vertrouwen in hun toekomst na de pensioensdatum? En hoe willen zij benaderd worden door hun pensioenfonds of pensioenverzekeraar? De antwoorden op deze vragen zijn belangrijk voor werkgevers, pensioenfondsen en verzekeraars, evenals voor de overheidsinstellingen die het Nederlandse pensioenbeleid bepalen en uitvoeren.

Montae Pensioen en GfK Panel Services hebben onderzoek gedaan onder een representatieve steekproef van 1000 Nederlandse werknemers die deelnemen aan een collectieve pensioenregeling. Doordat ervoor gezorgd is dat de verschillende leeftijdsgroepen, geslachten en opleidingsniveaus net zo vaak in het onderzoek voorkomen als in de echte bevolking, kunnen met dit onderzoek uitspraken worden gedaan over 'de Nederlandse pensioendeelnemer'.

1.3. De enquête

GfK en Montae Pensioen hebben tussen januari 2010 en augustus 2010 een doorlopend onderzoek gedaan onder ruim 1000 werknemers met een pensioenregeling. Dit onderzoek is onafhankelijk uitgevoerd. Er is niet gewerkt voor een opdrachtgever waardoor de onderzoekers volkomen onafhankelijk waren in de vraagstelling en de interpretatie van de antwoorden.

De enquête is gehouden onder een doorsnee van de werkende Nederlandse bevolking met een pensioenregeling. Dit blijkt ook uit de antwoorden: de meeste mensen bouwen pensioen op bij de grootste Nederlandse pensioenfondsen (ABP, Zorg en Welzijn, Bouwnijverheid, Metalelectro, Metaal en Techniek, Detailhandel) of pensioenverzekeraars (Nationale-Nederlanden, AEGON, ASR, Interpolis, Delta Lloyd, Achmea, Reaal/Zwitserleven).

De enquête bestond uit vragen en stellingen, geformuleerd rond de volgende aandachtsgebieden:

1. Kennis over pensioen in het algemeen;
2. Hoogte en kosten van het pensioen;
3. Communicatie over pensioen;
4. Vertrouwen in pensioen.

De belangrijkste onderzoeksresultaten worden per aandachtsgebied nader toegelicht.

1.4. Gebruik van het onderzoek

Montae Pensioen en GfK stellen dit onderzoek gratis beschikbaar. Bij gebruik van dit onderzoek dient u wel de bron te vermelden.

Vermelding als volgt. *Uit: onderzoek Montae Pensioen en GfK Panel Services in 2010 onder werknemers in Nederland.*

2. Kennisniveau

De eerste categorie vragen en stellingen ging over algemene pensioen kennis. De vragen gingen over de inhoud van de regeling en over factoren die van invloed zijn op het pensioen.

Pensioenfondsen versus verzekeraars

Van de respondenten beweert 35% pensioen geheel te begrijpen.

Uit onderzoek van DNB blijkt echter dat maar 1,1% van de deelnemers bij een pensioenfonds pensioen opbouwt volgens een eindloonregeling. Toch denkt 7% van de deelnemers bij een pensioenfonds een eindloonregeling te hebben.

Uit onze analyse blijkt dat zij in de praktijk toch echt geen eindloonregeling hebben. Conclusie: deelnemers overschatten hun eigen pensioen kennis.

*“Deelnemers bij verzekeraars
BETER op de hoogte dan
deelnemers bij pensioenfondsen”*

Wat opvalt is dat 53% van de respondenten niet weet wat voor soort pensioenregeling zij heeft. Deelnemers bij een verzekeraar lijken beter geïnformeerd te zijn. Van deze groep weet ‘slechts’ 33% niet wat voor soort pensioenregeling zij heeft. Bij veel pensioenfondsen is dit percentage zelfs boven de 60%.

Pensioen kennis bij deelnemers van de vijf grootste pensioenfondsen in Nederland

	Antwoord respondenten				
	Werkelijke pensioenregeling	Eindloon	Middelloon	Beschikbare premieregeling	Weet niet
Pensioenfonds ABP	Middelloon	12%	40%	2%	46%
Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PFZW)	Middelloon	3%	33%	4%	60%
Pensioenfonds Metaal en Techniek	Middelloon	6%	23%	6%	65%
Pensioenfonds voor de Detailhandel	Middelloon	0%	27%	10%	63%
Pensioenfonds voor de Bouw	Middelloon	0%	27%	10%	63%

Van de respondenten die pensioen opbouwen bij een verzekeraar zijn deelnemers bij Zwitserleven het best op de hoogte te zijn van hun pensioenregeling. Slechts 10% geeft aan dat zij niet weten wat voor soort pensioenregeling zij hebben. Deelnemers bij Avéro Achmea zijn het slechtst op de hoogte: 66% weet niet wat voor pensioenregeling zij heeft. De uitkomsten voor overige verzekeraars zijn: ASR (46%), Centraal Beheer (39%) en Delta Lloyd (29%).

Mannen versus vrouwen

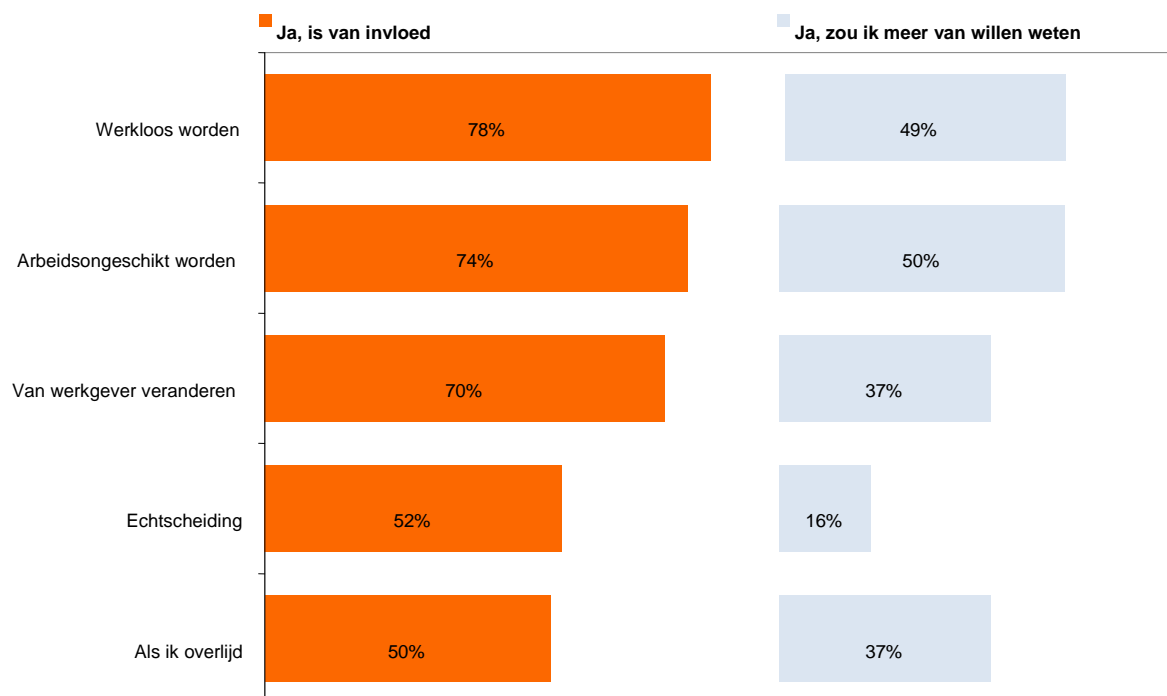
Is er verschil tussen mannen en vrouwen als het gaat om kennis van pensioen? Van de mannen geeft 44% aan niet te weten wat voor soort pensioenregeling hij heeft.

Of de overige 56% van de mannen wel het soort regeling kent is te betwijfelen aangezien 11% denkt een eindloon te hebben, terwijl dat vaak niet het geval is. Mannen lijken hun pensioen kennis te overschatten.

De vrouwen lijken zichzelf te onderschatten. In het onderzoek zegt 67% van de vrouwen geen benul te hebben wat voor pensioenregeling ze hebben. Maar 3,3% van hen beweert pensioen op te bouwen in een eindloonregelingen en dit sluit precies aan bij de werkelijkheid. Vrouwen hebben dus een realistischer kijk op hun pensioenregeling.

Situaties invloed op pensioen?

Het is belangrijk voor deelnemers aan een pensioenregeling om te weten welke gebeurtenissen er van invloed zijn op hun pensioen. Dat niet alle werknemers de gevolgen exact weten, is begrijpelijk. Het is wel wenselijk dat zij weten op welk moment zij naar hun pensioen moeten kijken zodat zij kunnen nagaan wat de consequenties van een gebeurtenis voor hun pensioen is.

Slechts 52% van de werknemers herkent dat een echtscheiding van invloed kan zijn op de hoogte van het uiteindelijke pensioen. Overigens denkt 6% van de werknemers dat het kopen van een huis van invloed is op de pensioenopbouw. Bij de jongeren is dit zelfs 16%. Dat de interesse in pensioen laag is blijkt ook hier weer: 37% wil weten welke invloed overlijden heeft, 50% is benieuwd naar de invloed van arbeidsongeschiktheid. De situaties die van invloed zijn op de hoogte van het pensioen zijn voor iedereen gelijk. Of de pensioenregeling is ondergebracht bij een pensioenfonds of verzekeraar is hierbij niet van invloed.

“48% weet niet dat een echtscheiding gevolgen heeft voor het pensioen”

3. Hoogte, kosten en leeftijd

De tweede categorie vragen en stellingen betref hoogte en kosten van het pensioen en de pensioenleeftijd.

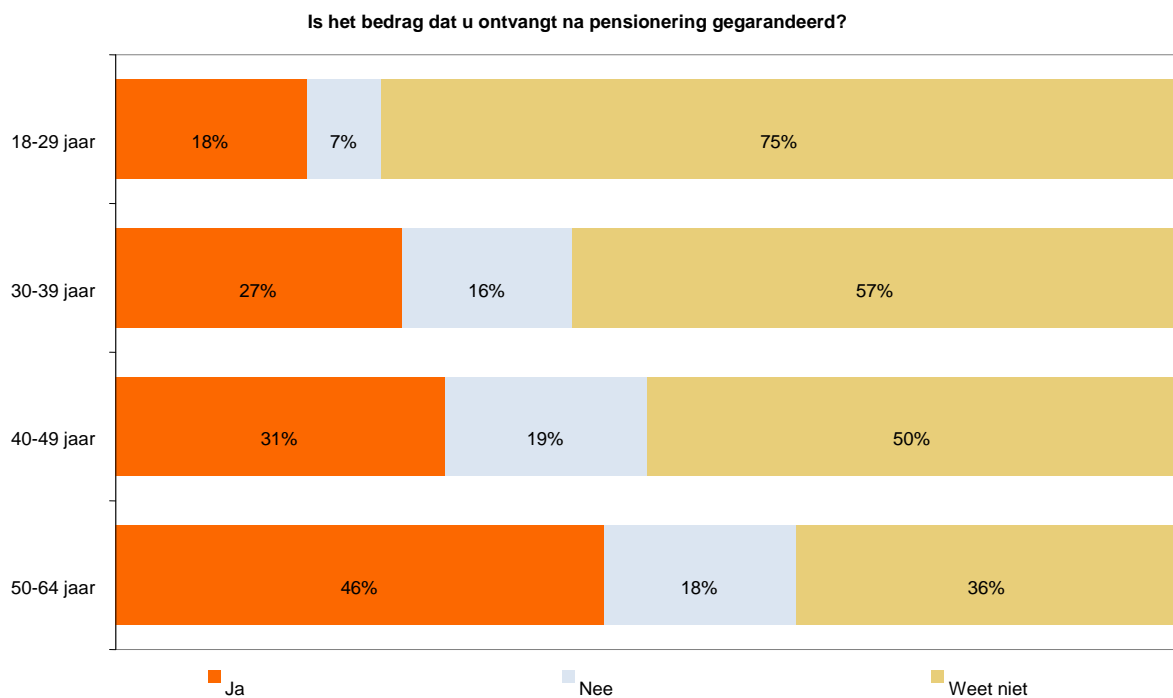
De meeste deelnemers (70%) hebben er vertrouwen in dat het pensioen voldoende zal zijn. Een groep van 14% geeft aan dat ze op dit moment onvoldoende middelen heeft om rond te komen en 18% denkt dat het pensioen te zijner tijd te laag zal zijn.

“Werknemers hebben geen idee of hun pensioen gegarandeerd is”

Gegarandeerd pensioen

Sinds de kredietcrisis is er veel discussie over garanties.

Het is duidelijk geworden dat bij pensioenfondsen de mogelijkheid bestaat dat de pensioenrechten worden verlaagd. In het algemeen is men slecht op de hoogte over de mate van garantie binnen de pensioenregeling. Van de deelnemers die stellen dat ze een beschikbare premieregeling hebben, denkt 36% dat het pensioen gegarandeerd is. Van de jongeren (respondenten onder de 30 jaar) geeft 75% aan dat zij niet weten of het pensioen gegarandeerd is. Hoe ouder de deelnemer, hoe hoger het percentage dat denkt dat het pensioen gegarandeerd is. Van de groep boven de 50 jaar weet 36% niet of het pensioen gegarandeerd is. Van deze groep ouderen denkt 46% dat het pensioen gegarandeerd is.

Hoogte pensioen

Uit ons onderzoek blijkt ook dat Nederlanders hun toekomstige pensioeninkomen te hoog inschatten. Gemiddeld verwachten de respondenten netto 72,3% van het inkomen dat men verdiende voor de pensioendatum aan pensioen te ontvangen. Het is opmerkelijk dat jongeren zelfs een iets hogere verwachting hebben (72,7%). De groep van boven de 50 jaar heeft de hoogste verwachting: 74,5%.

Inschatting hoogte te verwachten pensioeninkomen

Gezien deze hoge verwachtingen is het niet verwonderlijk dat slechts 22% van de respondenten denkt een pensioengat te hebben.

Uitruilen pensioen

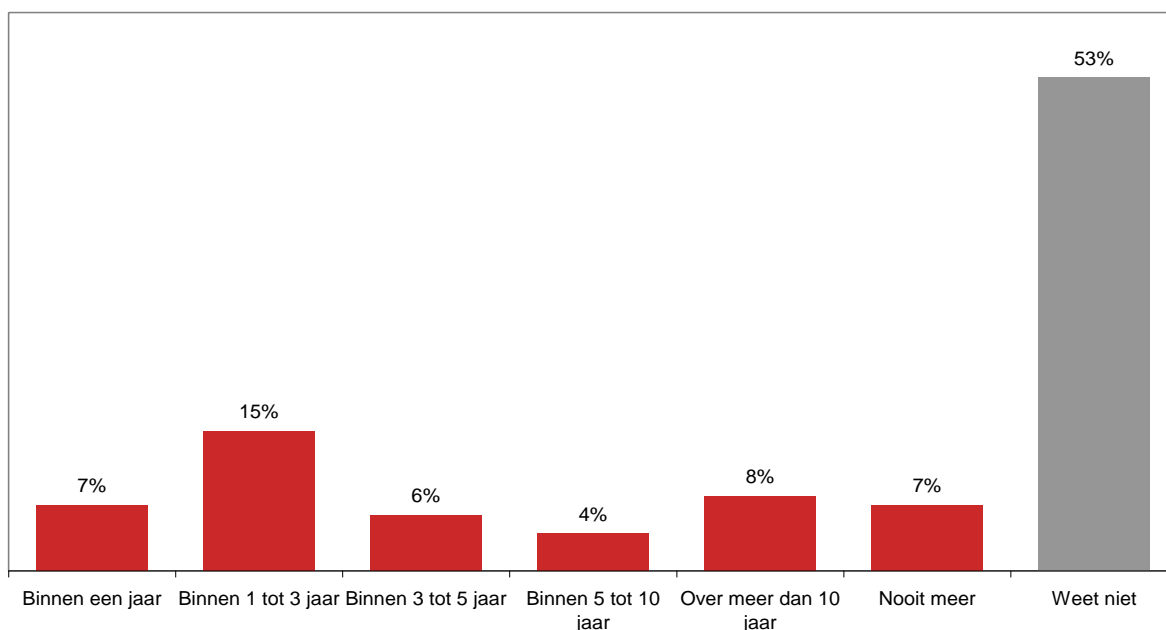
Van het pensioeninkomen zou 19% van de respondenten graag wat inleveren voor verzorging. Woonruimte ruilen in plaats van pensioen wil slechts 8% van de respondenten

“19% wil pensioen inleveren voor verzorging”

Indexatieverwachting

Aan de respondenten is gevraagd of men weet of hun pensioenregeling een indexatie kent. Aan de mensen die aangaven dat dit inderdaad zo is, hebben we vervolgens gevraagd wanneer zij denken dat de pensioenregeling weer geïndexeerd zal worden. Meer dan de helft (53%) heeft geen idee. ‘Nooit meer’ wordt door 7% geantwoord, ‘over meer dan 10 jaar’ door 8% en ‘binnen drie jaar’ door 22%.

Wanneer verwacht u weer indexatie?

Kosten pensioenregeling

De huidige discussie over betaalbaarheid van pensioenen wordt lastig als men niet weet wat het product kost. Van de respondenten weet 70% niet hoe hoog de eigen bijdrage is. Met name jongeren (82%) hebben geen idee wat ze bijdragen. Van de ouderen stelt bijna 50% te weten wat men bijdraagt.

Gemiddeld verwacht men dat de eigen bijdrage 7,3% van het salaris is. Dit is iets te hoog ingeschat. Uit onderzoek¹ blijkt namelijk dat dit 4,35% van het salaris is. Uitgedrukt in de pensioengrondslag (salaris minus de franchise) is dit wel vaak 7%.

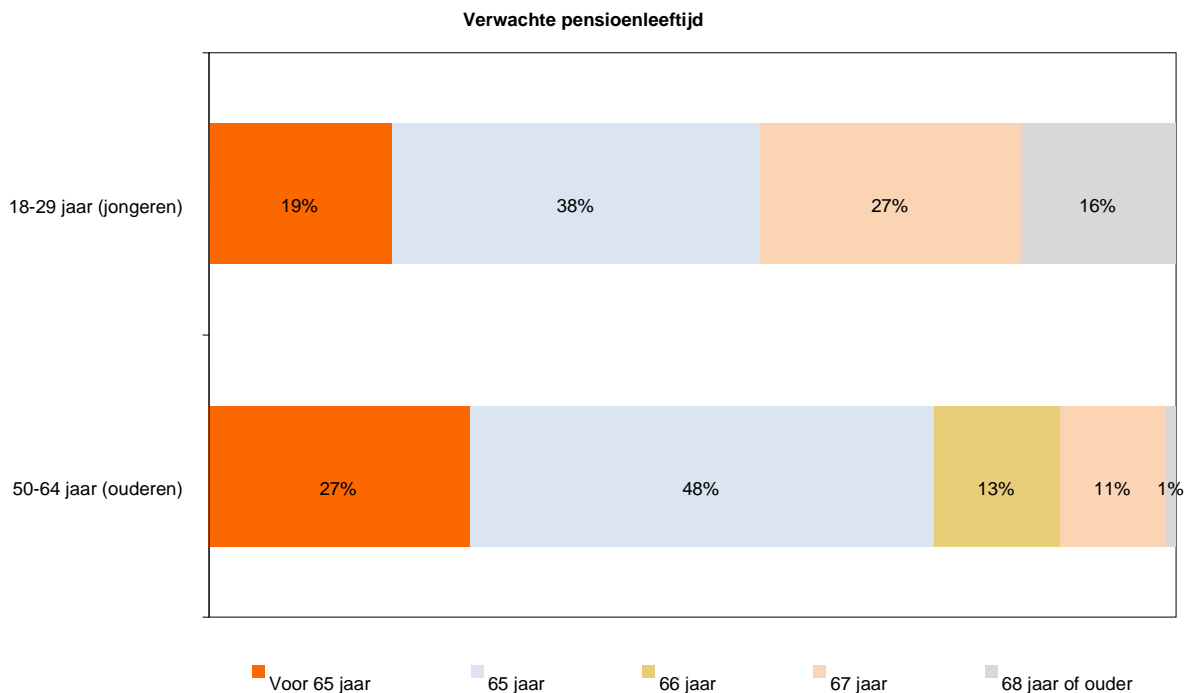
“Werknemers weten niet hoeveel de werkgever betaalt aan de pensioenregeling”

Mogelijk dat een discussie over de betaalbaarheid van pensioenen op meer begrip kan rekenen als de deelnemer weet hoeveel de werkgever bijdraagt. Uit onderzoek blijkt dat de gemiddelde pensioenkosten voor de werkgever 9,66% van het salaris bedragen. Bijna 90% van de werknemers geeft aan niet te weten hoeveel de werkgever bijdraagt aan de pensioenregeling.

¹ CPB t.b.v. Commissie Goudswaard gecombineerd met pensioenbijdrage in Nederland van DNB

Pensioenleeftijd

Uit eerdere onderzoeken is bekend dat mensen verwachten eerder dan 65 jaar met pensioen te kunnen. Dit onderzoek toont een ander beeld. Slechts 20% van de respondenten verwacht eerder dan de 65-jarige leeftijd met pensioen te kunnen. Op 65 jaar denkt 40% van de respondenten met pensioen te kunnen en een al even groot percentage denkt pas na 65 jaar te kunnen stoppen met werken. Ook is er een groep van 7% die denkt pas na 68 jaar met pensioen te kunnen gaan. Van de jongeren denkt zelfs 16% dit.

4. Communicatie

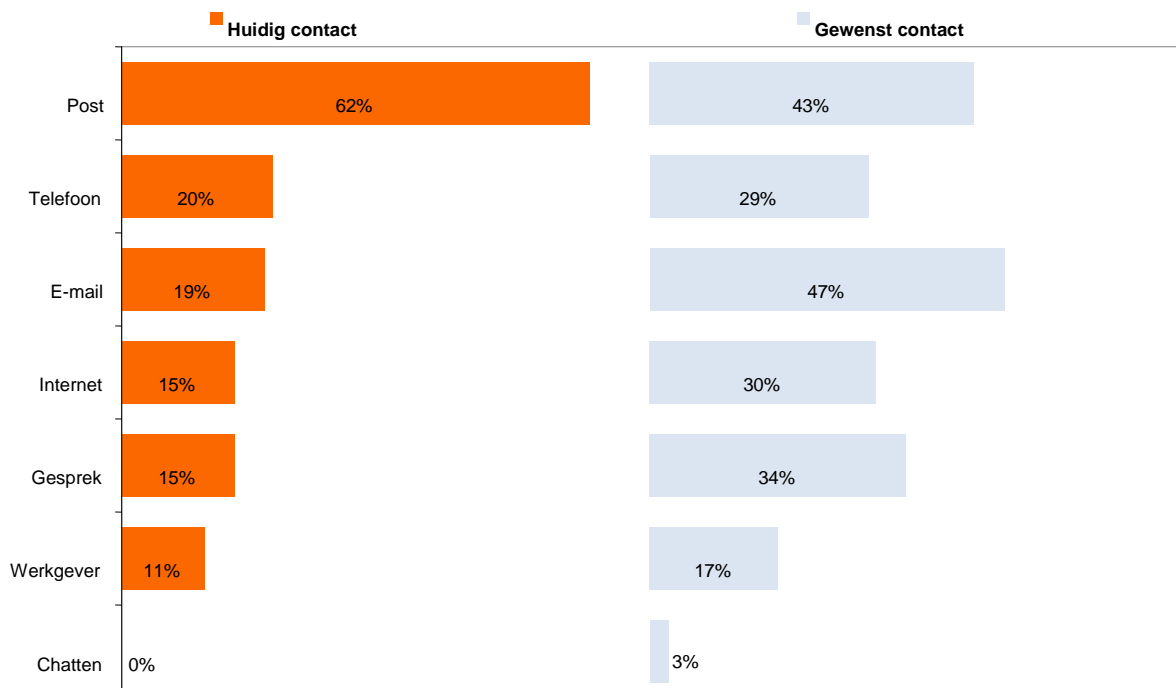
De derde categorie vragen betrof vragen en stellingen over pensioenscommunicatie, zoals de wijze van contact, de belangstelling voor communicatie en het UPO (uniform pensioen overzicht).

De pensioencommunicatie door verzekeraars en pensioenfondsen is vaak ter discussie gesteld. Deze zou niet juist en niet duidelijk zijn. Het is echter de vraag wat van de deelnemers wordt verlangd. Moeten zij exact weten hoe de pensioenregeling in elkaar zit? Of hoeven ze alleen maar te weten dat ze pensioen opbouwen en waar ze eventueel informatie kunnen vinden? De Pensioenwet heeft de eisen op het gebied van pensioencommunicatie aanzienlijk verscherpt.

Uit het onderzoek blijkt dat maar zeer weinig mensen exact op de hoogte zijn van hun pensioenregeling. Wel weten veel mensen dat ze pensioen opbouwen. Spontaan wordt door 93% van de mensen namelijk aangegeven een pensioen te ontvangen na 65 jaar. Dit komt overeen met het gemiddelde in Nederland. Zelfs 46% geeft aan pensioeninformatie gemakkelijk te kunnen vinden.

Wijze van contact

Wat betreft de wijze waarop men informatie wil ontvangen, is er een groot verschil tussen het huidige contact en het gewenste contact. Zo willen de respondenten ten opzichte van de huidige situatie meer contact per e-mail hebben en hebben ze meer behoefte aan een persoonlijk gesprek. Het lijkt erop dat de huidige wijze van communiceren niet aansluit bij de wensen.

Wat opvalt is de sterke voorkeur van jongeren voor communicatie per e-mail (57%) en een persoonlijk gesprek (42%). Slechts 38% van de jongeren wenst contact via de post. Ouderen hebben juist een sterke voorkeur voor communicatie per post: 62% wenst op deze wijze op de hoogte gehouden te worden.

Ook de overheid heeft op het gebied van pensioencommunicatie nog een wereld te winnen. Slechts 80% van de respondenten denkt namelijk naast een pensioenuitkering ook nog AOW te ontvangen. In werkelijkheid zal dit echter nagenoeg 100% zijn. Is 20% niet op de hoogte van de AOW of heeft men er geen vertrouwen in überhaupt een AOW-uitkering te ontvangen?

Dat het lastig is te communiceren over pensioenen blijkt uit de volgende bevindingen.

Bijna 25% van de deelnemers aan een pensioenregeling geeft aan dat zij geen enkele interesse heeft in de pensioensituatie. De stelling "Al sturen ze me iedere maand een pensioenoverzicht, ik verdiep me er toch niet in" wordt door hen bevestigd. 28% herkent zich in de stelling "ik houd me niet bezig met mijn pensioen, ik zie tegen die tijd wel wat ik krijg".

"25% van de deelnemers heeft geen enkele interesse in de pensioensituatie"

Uniform Pensioen Overzicht

De uitkomst van dit onderzoek met betrekking tot de ontvangst van het UPO roept vragen op. 21% van de respondenten zegt nog nooit een UPO te hebben ontvangen. Zijn zij de ontvangst ervan vergeten? Of is de communicatie rondom het UPO niet voldoende geweest? Is een UPO niet (volledig) als zodanig herkenbaar?

Het onderscheid tussen jongeren en ouderen is hier overigens groot. 41% van de jongeren versus 13% van de ouderen zegt het UPO nooit ontvangen te hebben. De leesbaarheid van het UPO wordt door de ontvangende respondenten overigens goed gewaardeerd. 33% geeft aan dat het overzicht goed te gebruiken is, bij de ouderen ligt het percentage zelf nog hoger met 48%.

5. Vertrouwen

Voor het onderwerp vertrouwen gingen de vragen en stellingen in op het functioneren van betrokken partijen.

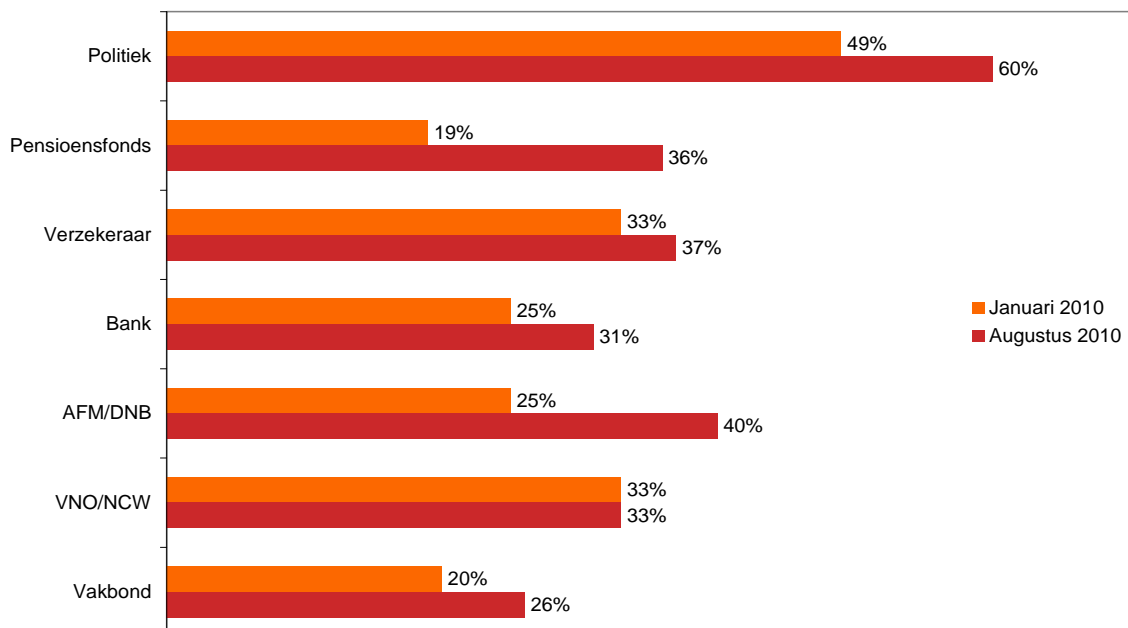
De respondenten zijn over het onderwerp vertrouwen twee keer ondervraagd: in januari 2010 en in augustus 2010. Gezien de turbulentie op de pensioenmarkt en alle recente media-aandacht is het niet vreemd dat de uitkomsten op bepaalde punten sterke verschillen vertonen.

“Vertrouwen in vakbonden is hoog. Pensioenfondsen verliezen terrein”

De respondenten hebben geen of weinig vertrouwen in de politiek. Dit vertrouwen was zowel begin 2010 als in augustus 2010 opmerkelijk laag. Een groot vertrouwen is er in de vakbonden. Zowel begin 2010 als in augustus 2010 kregen zij het grootste vertrouwen van de respondenten.

De discussie rondom het mogelijk overgaan tot het afstempelen heeft een grote invloed op het vertrouwen dat werknemers hebben in de pensioenfondsen. Waar in een meting van begin 2010 nog maar 19 % van de respondenten aangaf (helemaal) geen vertrouwen in pensioenfondsen te hebben, is dit percentage inmiddels gestegen naar 36 %. Dezelfde trend is te zien bij de toezichthouders op de financiële markt (DNB en AFM); hier is het percentage dat aangeeft geen vertrouwen in deze instanties te hebben gestegen van 25 naar 40 %.

"Ik heb geen / weinig vertrouwen in..."

Vertrouwen januari 2010

	Geen/weinig vertrouwen	Beetje vertrouwen	Best wel/veel vertrouwen	Weet niet/geen mening
Politiek	49%	29%	16%	6%
Pensioenfondsen	19%	34%	40%	7%
Verzekeraar	33%	37%	23%	7%
Bank	25%	33%	36%	6%
AFM/DNB (toezichhouders)	25%	30%	31%	14%
VNO/NCW	33%	36%	25%	6%
Vakbond	20%	28%	44%	8%

Vertrouwen augustus 2010

	Geen/weinig vertrouwen	Beetje vertrouwen	Best wel/veel vertrouwen	Weet niet/geen mening
Politiek	60%	26%	11%	3%
Pensioenfondsen	36%	35%	26%	3%
Verzekeraar	37%	33%	27%	3%
Bank	31%	32%	35%	2%
AFM/DNB (toezichhouders)	40%	29%	22%	9%
VNO/NCW	33%	35%	23%	9%
Vakbond	26%	28%	40%	6%

Het vertrouwen in pensioengerelateerde partijen verschilt per leeftijdscategorie. Hieronder is de top 3 weergegeven waaruit blijkt dat vooral het vertrouwen in pensioenfondsen sterk uiteen loopt. Onder ouderen vertrouwt begin 2010 50% op het functioneren van het fonds, terwijl dit bij jongeren 27% is. Wat opvalt is dat het vertrouwen in pensioenfondsen bij de ouderen de afgelopen 8 maanden sterk is gedaald, namelijk van 50% naar 27%. Bij jongeren is er nauwelijks een daling in het vertrouwen. Dit vertrouwen was in januari 27% en in augustus 24%. Opvallend is het grote vertrouwen dat jongeren in vakbonden stellen. Zowel in januari als in augustus gaf 44% van de jongeren aan dat ze 'best wel vertrouwen tot veel vertrouwen' in vakbonden hebben.

Top 3, januari 2010: ik heb best wel/veel vertrouwen in:

Jongeren (< 30 jaar)		Ouderen (> 50 jaar)	
1	Vakbond (44%).	1	Pensioenfondsen (50%)
2	Bank (39%)	2	Vakbond (49%)
3	Tussenpersoon (31%)	3	Bank (37%)

Top 3, augustus 2010: ik heb best wel/veel vertrouwen in:

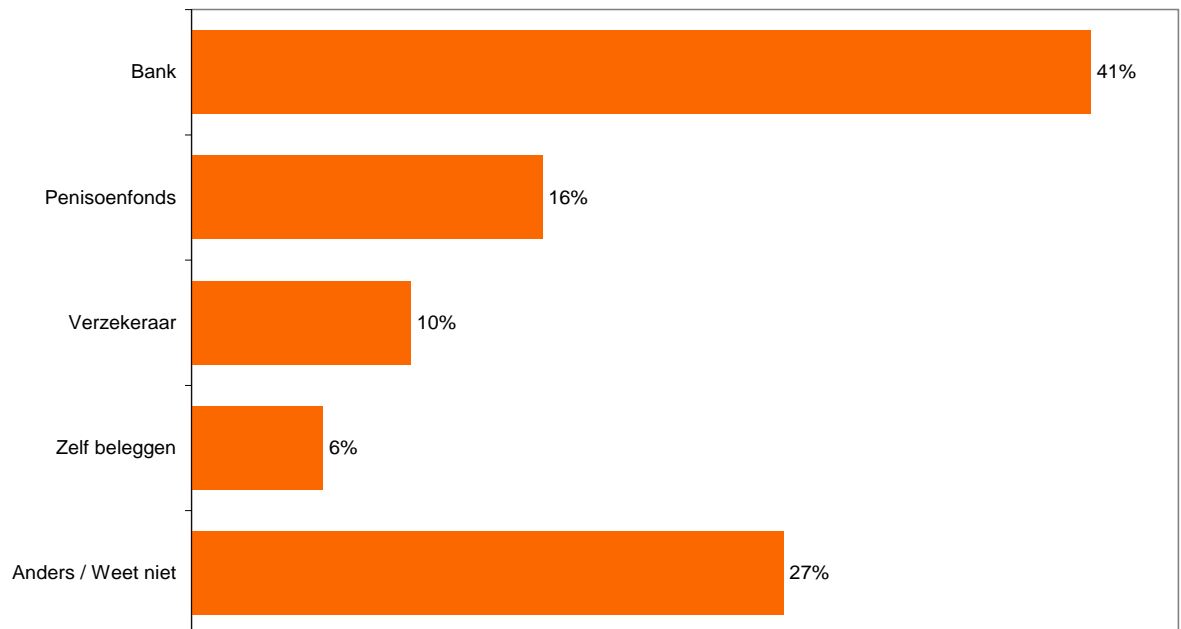
Jongeren (< 30 jaar)		Ouderen (> 50 jaar)	
1	Vakbond (44%).	1	Pensioenfondsen (27%)
2	Bank (46%)	2	Vakbond (42%)
3	Tussenpersoon (26%)	3	Bank (32%)

Zelf pensioensparen

Als men zelf voor pensioen zou moeten sparen, blijken banken het populairst: 41% van de respondenten zou daar vermogen willen opbouwen indien men zelf mocht kiezen. Op een tweede plaats staan pensioenfondsen met 16%, gevolgd door verzekeraars met 10%. Hier zijn geen grote verschillen tussen jongeren en ouderen.

“Sparrekeningen zijn populair voor het opbouwen van pensioen”

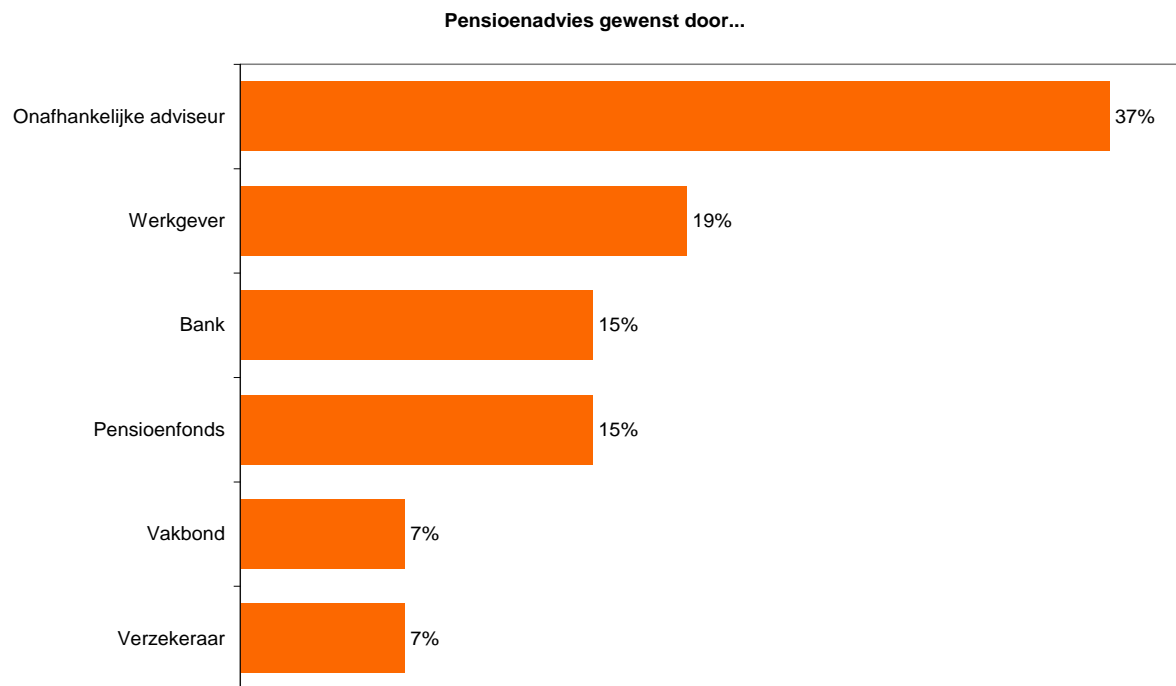
Top 5 als men zelf mag kiezen waar pensioen op te bouwen

Van de respondenten geeft 47% aan een voorkeur te hebben voor een spaarrekening en 12% voor een bankspaarrekening. Wat opvalt is de geringe populariteit van de lijfrente. Slechts 7% wenst een dergelijk product af te sluiten. Van de jongeren wil zelfs niemand het product afsluiten. Zij hebben een sterke voorkeur (50%) voor de spaarrekening

Pensioenadvies

Pensioenadvies wil men het liefst (37%) van een onafhankelijke adviseur. Wat opvalt is dat men hier ook een grote rol ziet weggelegd voor de werkgever. Ruim 19% van de respondenten wenst een pensioenadvies van de werkgever te ontvangen. Dit is zelfs meer gewenst dan een advies door de uitvoerders (pensioenfondsen 15%, verzekeraars 7%).

6. Over Montae Pensioen en GfK

Montae Pensioen en GfK Panel Services Benelux werken samen op het gebied van pensioenonderzoek. Hierbij wordt de expertise van Montae op het gebied van collectieve pensioenregelingen en pensioencommunicatie gecombineerd met onderzoekservaring van GfK onder werknemers en deelnemers aan pensioenregelingen.

Onderzoeksvragen die voor pensioenfondsen, verzekeraars en uitvoerders door ons onderzocht worden zijn onder andere:

- Welke media zijn doeltreffend om onze pensioenboodschap over te brengen?
- Begrijpt onze doelgroep de pensioeninformatie?
- Hoe tevreden zijn mijn deelnemers en waarover zijn zij (on)tevreden?
- Wat is ons imago?
- Wat willen onze deelnemers?

Heeft u interesse in het door ons uitgevoerde onderzoek of wenst u een onderzoek specifiek voor uw werknemers of deelnemers, dan kunt u contact opnemen met:

Hans Kennis of Mike van Engelen. Directie van Montae Pensioen;

tel +31 (0)70-3042900

e-mail: hans.kennis@montae.nl

of

Michel van der List, Eric Landwaart of Marcel Cools, consultants Financiële Markten van GfK Panel Services Benelux;

tel +31 (0)162-384000

e-mail: finance@gfk.nl

7. Montae Pensioen

Sinds 1997 is Montae een landelijk opererend advieskantoor op het gebied van collectieve pensioenen en sociale verzekeringen. Ons bedrijf bestaat uit meer dan 35 specialisten in communicatie, actuariaat, asset management, bestuursondersteuning voor pensioenfondsen, consultancy en pensioenrecht. Wij werken op basis van uren x tarief of een vooraf afgesproken prijs. Onze klanten zijn pensioenfondsen, pensioenuitvoerders, werkgevers, ondernemingsraden, vakbonden, belangengroepen en ministeries. Montae is een Nederlands bedrijf met een 100% partnerstructuur. Klanttevredenheid, oplossingsgericht, pro actief op een no nonsense wijze kenmerkt Montae.

Bel voor meer informatie over onze dienstverlening naar:
Hans Kennis, Mike van Engelen of Henry van Eck.

Montae Pensioen
Lange Kleiweg 62-N
2288 GK, Rijswijk
T: 070-3042900
F: 070-3042901
E: info@montae.nl

8. GfK Panelservices Benelux

GfK adviseert al meer dan 25 jaar spelers op de financiële markt. GfK biedt u een uniek inzicht in de markt omdat wij de resultaten uit ad hoc onderzoeken koppelen aan continu onderzoek. De synergie van zachte informatie en daadwerkelijk financieel gedrag maakt de informatie die GfK u kan leveren uniek.

Strategische issues die onder meer met deze registraties kunnen worden beantwoord zijn:

- Wat zijn de marktverhoudingen en hoe ontwikkelen die zich in de tijd? Denk aan de posities van financiële aanbieders, distributiekanaal en marktvolumes.
- Via welke media kunnen consumenten van specifieke diensten het beste benaderd worden?
- Wat is het imago van diverse aanbieders en distributiekanaal?
- Hoe tevreden zijn mijn klanten en waarover zijn zij (on)tevreden?
- Welke nieuwe producten en concepten hebben de meeste marktpotentie?

De meeste vragen hebben betrekking op:

- Hoe ziet mijn markt eruit en hoe ontwikkelt deze zich?
- Wat is mijn marktaandeel en die van mijn concurrentie?
- Wat is het profiel van mijn doelgroep en via welke media bereik ik ze?
- Is mijn assortiment optimaal afgestemd op mijn doelgroep?
- Wat is de rol van internet m.b.t. productoriëntatie en -aankoop?

De pensioenmarkt wordt zowel in de continue registraties als in ad hoc onderzoeken onder de loep genomen. Hierbij werkt GfK voor vrijwel alle grote pensioenverzekeraars en voor een aantal grote fondsen.

Bel voor meer informatie over onze dienstverlening naar:
Michel van der List, Eric Landwaart of Marcel Cools

GfK Panel Services
Middellaan 25
5102 PB, Dongen
T: 0162-384000
F: 0162-384001
E: finance@gfk.nl

9. Persbericht: 31 augustus 2010

Werknemers weten weinig over pensioen en hun vertrouwen in pensioenfondsen daalt

Het is bedroevend gesteld met de pensioenkennis van Nederlandse werknemers. Meer dan de helft weet niet wat voor regeling hij of zij heeft. Werknemers schatten hun toekomstig pensioeninkomen te hoog in, weten niet of hun pensioenregeling garanties kent en wat zij en hun werkgever aan premie betalen. Uit een onderzoek dat pensioenadviesbureau Montae en onderzoeksbureau GfK deden onder meer dan 1.000 werknemers die deelnemen aan een pensioenregeling, blijkt ook dat de recente commotie over het mogelijk afstempelen van pensioenen het vertrouwen van werknemers in pensioenfondsen sterk heeft doen dalen. Waar begin 2010 slechts 19 procent van de respondenten aangaf weinig vertrouwen in pensioenfondsen te hebben, was dit percentage in augustus gestegen tot 36 procent. Vooral bij ouderen is het vertrouwen gedaald.

Als het gaat om vertrouwen, scoren vakbonden duidelijk het hoogst. Het vertrouwen in pensioenfondsen en de toezichthouders De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten is in de afgelopen maanden gedaald en het vertrouwen in de politiek was en is onveranderd laag. Opmerkelijk is dat als werknemers zelf zouden mogen kiezen waar ze een pensioen willen opbouwen, ze dat vooral bij een bank willen doen.

Montae en GfK onderzochten de algemene pensioenkennis, kennis over de hoogte en de kosten van het pensioen, de beleving van pensioencommunicatie en het vertrouwen van werknemers in hun toekomstig pensioen.

Alle inspanningen van de pensioensector om de communicatie naar de deelnemers te verbeteren, hebben maar een beperkt effect. Zo zegt bijna 25 procent van de werknemers geen enkele interesse te hebben in pensioencommunicatie. Waar pensioencommunicatie nu vaak per post plaatsvindt, zien vooral jongere respondenten dat liever per e-mail of via een persoonlijk gesprek.

Waar uit vroegere onderzoeken vaak nog bleek dat werknemers verwachtten eerder dan 65 met pensioen te gaan, geven de resultaten van dit onderzoek aan dat Nederlanders inmiddels ervan zijn doordrongen dat zij langer moet doorwerken. Nog slechts 20 procent van de werknemers verwacht eerder dan 65 te zullen stoppen met werken en 40 procent denkt dat dit later dan 65 zal zijn.

Het volledige onderzoeksrapport is gratis te downloaden via de website www.montae.nl.

Voor verdere informatie:

Hans Kennis, directeur van Montae Pensioen;
T 070-3042900 of 06 200 729 52;
E: hans.kennis@montae.nl

Michel van der List, consultant Financiële
Markten van GfK Panel Services Benelux;
T 06 206 281 14;
E: michel.van.der.list@gfk.nl